

Opole, dnia 28.04.2026 r.

Pan Waldemar Żurek
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

**Petycja w sprawie zmiany art. 3 ustawy o skardze na naruszenie prawa
strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym
prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu
sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki**

Szanowny Panie Ministrze,

Działając na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870), jako podmiot wnoszący petycję w rozumieniu art. 2 ust. 1 tej ustawy, wnoszę o podjęcie inicjatywy ustawodawczej zmierzającej do nowelizacji ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2023 r. poz. 1725), w szczególności poprzez zmianę art. 3 tej ustawy polegającą na rozszerzeniu kręgu podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania również na strony postępowań dyscyplinarnych prowadzonych przez samorządy zawodowe oraz inne organy dyscyplinarne działające na podstawie ustaw, w tym w sprawach dotyczących odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych, adwokatów oraz sędziów.

Obowiązujący stan prawny nie przewiduje możliwości wniesienia skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w odniesieniu do postępowań dyscyplinarnych. Brak ten prowadzi do sytuacji, w której strona postępowania pozbawiona jest jakiegokolwiek środka prawnego pozwalającego na skuteczne zakwestionowanie bezczynności lub nadmiernej zwłoki organów dyscyplinarnych.

Stan ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w szczególności w postanowieniu z dnia 3 sierpnia 2023 r., sygn. akt I Zo 5/23, w którym skarga na przewlekłość postępowania dyscyplinarnego została pozostawiona bez rozpoznania jako niedopuszczalna z uwagi na brak jednoznacznej podstawy ustawowej. Podobna luka została zasygnalizowana również w postanowieniach Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2022 r., sygn. akt I NSP 334/22, oraz z dnia 14 maja 2025 r., sygn. akt I NSP 160/25.

Szczególnie wyraźnie problem ten ujawnia się na gruncie odpowiedzialności dyscyplinarnej radców prawnych. Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 499) odpowiedzialność dyscyplinarna podlega przedawnieniu, a sposób biegu i przerwania terminu przedawnienia ma zasadnicze znaczenie dla skuteczności tego reżimu. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt SDI 58/15, jednoznacznie wskazano, że bieg terminu przedawnienia zostaje przerywany dopiero z chwilą podjęcia przez rzecznika dyscyplinarnego decyzji o wszczęciu dochodzenia, a nie już z momentem złożenia zawiadomienia lub wniosku o wszczęcie postępowania.

W realiach funkcjonowania sądów dyscyplinarnych i rzeczników dyscyplinarnych samorządu radców prawnych obserwowana jest praktyka polegająca na znacznym zróżnicowaniu tempa i intensywności reakcji na poszczególne kategorie spraw. W szczególności sprawy o charakterze problematycznym, wymagające pogłębionej analizy lub dotyczące poważniejszych naruszeń standardów wykonywania zawodu lub naruszenia przepisów powszechnie obowiązujących, niejednokrotnie nie są podejmowane w sposób niezwłoczny, a postępowanie na etapie poprzedzającym formalne wszczęcie dochodzenia ulega przewlekaniu. Przewlekanie to pozostaje prawnie relewantne, gdyż – zgodnie z przywołanym orzecznictwem – do momentu wszczęcia dochodzenia bieg przedawnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej nie ulega przerwaniu.

Równocześnie w praktyce zauważalne jest skoncentrowanie aktywności organów dyscyplinarnych na sprawach o charakterze formalnym i mniej doniosłym, takich jak naruszenia polegające na braku terminowej zapłaty składek członkowskich, niedopełnieniu obowiązku podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez brak udziału w szkoleniach czy nieosiągnięciu wymaganego pułapu punktów szkoleniowych. Sprawy te, choć istotne z punktu widzenia porządku korporacyjnego, nie niosą porównywalnego ciężaru gatunkowego jak postępowania dotyczące poważnych uchybień zawodowych i naruszenia przepisów powszechnie obowiązujących aktów prawnych.

Taki model selektywnego reagowania, w połączeniu z brakiem środka prawnego pozwalającego stronie wymuszać terminowe podejmowanie czynności w sprawach bardziej złożonych, prowadzi do sytuacji, w której odpowiedzialność dyscyplinarna traci charakter realny i efektywny, a w określonych przypadkach staje się faktycznie iluzoryczna. Sam fakt zwłoki w podjęciu czynności inicjujących postępowanie może bowiem prowadzić do przedawnienia karalności, niezależnie od wagi zarzutów i interesu publicznego związanego z ich rozpoznaniem.

Stan ten podważa funkcję prewencyjną i gwarancyjną odpowiedzialności dyscyplinarnej oraz osłabia społeczne zaufanie do mechanizmów samoregulacji zawodów zaufania publicznego.

W tej sytuacji zasadne jest objęcie postępowań dyscyplinarnych reżimem skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki poprzez zmianę art. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1725), polegającą na jednoznacznym przyznaniu legitymacji skargowej stronie postępowania dyscyplinarnego w rozumieniu przepisów regulujących dany tryb odpowiedzialności dyscyplinarnej. Rozwiązanie to stworzyłoby realny instrument przeciwdziałania przewlekłości, ograniczyłoby ryzyko instrumentalnego wykorzystywania instytucji przedawnienia oraz przyczyniłoby się do przywrócenia zaufania do systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Mając na uwadze przedstawioną argumentację, w szczególności wynikającą z relacji pomiędzy art. 70 ustawy o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499) a utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w tym postanowieniem z dnia 28 lipca 2016 r., sygn. akt SDI 58/15, wnoszę o podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do objęcia postępowań dyscyplinarnych mechanizmem skargi na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach oświadczam również, że nie wyrażam zgody na publikację moich danych osobowych ani innych danych identyfikujących wnioskodawcę w związku z rozpatrywaniem niniejszej petycji.

Z poważaniem,

